

УДК 373.5.016:811.161.2

ФОРМУВАННЯ ТЕКСТОТВОРЧИХ УМІНЬ УЧНІВ 5-8 КЛАСІВ НА ОСНОВІ ЛІНГВОДИДАКТИЧНОГО АНАЛІЗУ

Єрмак Н.В.

Бердянський державний педагогічний університет

У статті досліджено формування текстотворчих умінь учнів ЗЗСО основної ланки на основі лінгводидактичного аналізу, окреслено концептуальні засади української лінгводидактики, подано аналіз розвитку методичних засад формування текстотворчих умінь учнів 5-8 класів у процесі навчання морфології української мови, що має чітку орієнтацію на компетентнісний підхід як об'єктивної вимоги сьогодення. Зроблено спробу узагальнити завдання вчителя при формуванні текстотворчих умінь учнів 5-8 класів в процесі навчання морфології української мови, а також схеми методів та прийомів, що виступають підґрунтям лінгводидактичного аналізу формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови.

Ключові слова: лінгводидактика, текстотворчі уміння, принципи навчання мови, текстотворчі компетентності, методи та прийоми формування текстотворчих умінь учнів основної ланки.

Постановка проблеми. Середній освіті сьогодні відводиться визначальна роль у формуванні діяльної, самодостатньої людини, що вміє логічно мислити. Саме шкільна освіта, яка ґрунтується на таких загальнодидактичних принципах, як гуманізм, науковість, систематичність і послідовність, доступність, наступність і перспективність тощо, здатна забезпечити створення моделі повноцінної особистості. Українська лінгводидактика в більш загальному розумінні трактується як наука, що досліджує зміст, форми, принципи, способи і засоби навчання української мови як рідної та державної. І хоча вона спирається на загальнодидактичні засади, на яких будується навчання мови взагалі, усе ж має низку особливостей, що спрямовані на вироблені вченими концептуальні засади.

Реалізація проекту «Нова українська школа», який було ухвалено рішенням колегії Міністерства освіти і науки України 27 жовтня 2016 року в якості ключового вектору розвитку освіти, визначає 10 ключових компетентностей, серед яких чільне місце посідає «спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування» [10, с. 11]. А отже, формуванню текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО відводиться особливе місце. Все це зумовлює необхідність розгляду, систематизації та обґрунтування лінгводидактичного аналізу формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови.

При цьому лінгводидактичний аналіз передбачає розгляд та обґрунтування саме методичних аспектів даного питання.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Розвиток методичних засад формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови здійснюється завдяки таким вченим, як О. Біляєв,

А. Богуш, М. Вашуленко, Н. Гавриш, Н. Голуб, О. Горошкіна, Т. Донченко, С. Караман, Л. Паламар, М. Пентиліук, Т. Симоненко, І. Хом'як, О. Хорошківська та інші. Чимало талановитих лінгводидактів і серед кандидатів педагогічних і філологічних наук, які своїми працями впродовж тривалого часу розв'язують теоретичні і практичні проблеми методики навчання української мови і сприяють реалізації стандартизованої мовної освіти (О. Караман, Т. Мельник, А. Нікітіна, С. Омельчук, Т. Окуневич, Г. Передрій, Л. Скура-тівський, В. Тихоша, Г. Шелехова та інші).

В українській лінгводидактиці проблема мовної особистості виникла на концептуальному рівні (концепції мовної освіти в середній школі Л. Мацько, С. Єрмоленко, О. Біляєва та ін.), а далі почала досліджуватися вченими-лінгводидактами і поступово реалізовуватися у практиці вчителів-словесників та викладачів вищої ланки ЗЗСО. Лінгводидактичний аналіз формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови повинен мати чітку орієнтацію на компетентнісний підхід, що є об'єктивною вимогою сьогодення.

Водночас провідними ознаками компетентнісного підходу науковці (З. Бакум, Н. Бібік, А. Богуш, Н. Голуб, О. Горошкіна, О. Ісаєва, О. Копусь, Л. Мамчур, Н. Перхайло, О. Семенов, О. Глазова, Л. Сугейко та ін.) вважають загальносоціальне і особистісне значення сформованих знань, умінь, навичок роботи з текстами різної складності при застосуванні різноманітних способів продуктивної діяльності учнів основної ланки ЗЗСО; формування текстотворчих компетенцій як сукупності змістових орієнтацій, що базуються на досягненні національної та загальнолюдської культури; створення ситуацій для комплексної перевірки вмінь практичного застосування знань і набуття ціннісного життєвого досвіду та інше.

У контексті компетентнісного підходу до формування текстотворчих умінь важливим виступає принцип вивчення морфології української мови в міждісциплінарних, внутрішньорівневих і міжпредметних зв'язках, що передбачає врахування того, що морфологія української мови є складною багаторівневою системою, рівні якої містять набір певних мовних одиниць, тісно пов'язаних між собою.

Урахування цих зв'язків під час вивчення морфології української мови дасть учням змогу усвідомити мову як систему, що постійно розвивається, удосконалюється, збагачується, а також осмислити внутрішні закономірності кожного рівня мови.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Лінгводидактичний аналіз формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови повинен будуватись на таких елементах: складові текстотворчих умінь, завдання вчителя при формуванні текстотворчих умінь учнів основної ланки в процесі навчання морфології української мови, державні вимоги до рівня сформованості текстотворчих умінь, принципи, методи та прийоми навчання. Уточнення окремих елементів лінгводидактичного аналізу формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови можна вважати головному науково-практичним завданням даної статті.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз лінгводидактичного підходу до формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО у процесі навчання морфології української мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стосовно виокремлення складових текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови, які повинні лягти в основу лінгводидактичного аналізу, можна зауважити про наявність двох основних підходів: загального, що передбачає їх групування, та конкретного з подетальним описом кожної складової. Важливим є те, що обидва підходи не протирічають один одному.

Більш загальний підхід передбачає групування складових у вигляді наступних компонентів: мотиваційно-ціннісний, когнітивно-пізнавальний, морально-духовний, емоційно-вольовий, операційно-діяльнісний, мовно-мовленнєвий [1; 4].

Другий більш конкретний підхід, автором якого є Т. Кавицька, передбачає наступні складові текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО:

1) метатекстова мікрокомпетенція, що включає загальні знання про текст як засіб комунікації, створений для певних цілей та адресатів; усвідомлення текстотворення як умотивованої, цілеспрямованої та культурологічно зумовленої діяльності; усвідомлення важливості фонових знань для інтерпретації та створення текстів; базові знання про жанри текстів та їх ознаки;

2) текстотипологічна мікрокомпетенція – знання про специфіку текстотворення, вміння аналізувати культурні та комунікативні особливості висловлювань, вміння віднайти функціональні текстові маркери у текстах різних жанрів, вміння порівнювати тексти;

3) текстопродуктивна мікрокомпетенція – це вміння будувати та редагувати тексти [14].

Важливим в забезпеченні якості формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови є спрямована дія вчителя на учня, яка реалізується завдяки спеціально розробленим завданням, що повинен виконувати вчитель з метою формування в учня повного переліку передбачених текстотворчих компетентностей.

Слід зауважити, що лише у разі належного виконання таких завдань може бути досягну-

та мета формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови.

Найбільш повним та доцільним є підхід до виокремлення завдань вчителя при формуванні у учня текстотворчих умінь, згідно з яким основними завданнями є «забезпечити засвоєння учнями знань про істотні ознаки частин мови і вироблення вмінь і навичок їх розпізнавати, визначати морфологічні ознаки форми слова, правильно і стилістично доцільно вживати слова різних частин мови, будувати з них тексти різних стилів і типів мовлення» [2, с. 75]. Ефективна реалізація окреслених завдань базується на застосуванні сучасних підходів до мовної освіти: комунікативно-діяльнісного, особистісно орієнтованого, проблемного та текстового.

Комунікативно-діяльнісний підхід забезпечує формування та розвиток умінь учнів уживати різні частини мови в кожному з видів мовленнєвої діяльності – аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Причому, чинна шкільна програма чітко орієнтує вчителя-словесника на роль слів різних частин мови та умінь утворювати їх форми в побудові власних висловлювань, сприймання та відтворення готових текстів, здійснення редагування мовлення [4].

Особистісно орієнтований підхід є потужним засобом реалізації творчого та інтелектуального потенціалу кожного учня як суб'єкта навчального процесу з урахуванням його здібностей, особистісних запитів, інтересів та прагнень. Власне цей підхід є надважливим на етапі перевірки навчальних досягнень учнів, оскільки саме він створює можливості для виявлення труднощів учнів та їх подолання.

Формування та розвиток текстотворчих умінь і навичок учнів основної ланки ЗЗСО є неможливим без роботи над текстом, що обґрунтовує необхідність застосування текстоцентричного підходу до навчання морфологічних явищ. Текст є тією мовною одиницею, що ілюструє можливість морфологічних явищ у їх взаємодії, забезпечує розвиток умінь їх зіставляти, аналізувати, групувати та узагальнювати. За цього підходу вивчення морфології здійснюється на основі тексту, а значить у єдності змісту та форми. Це дозволяє здійснити перехід від формування певною мірою підготовчих мовних та мовленнєвих умінь і навичок учнів (саме до них відносимо такі морфологічні вміння як уміння знаходити слова різних частин мови, визначати їх морфологічні ознаки тощо) до розвитку комунікативних умінь та навичок школярів, що становлять уміння вищого порядку і безпосередньо застосовуються учнями у процесі мовленнєвої діяльності.

Морфологічні теми у шкільному курсі мови є одними із найбільш складних для учнів, оскільки більшість граматичних понять є абстрактними, не мають визначення в шкільних підручниках (наприклад, поняття рід, число, відмінок тощо). Тому технологізований підхід до вивчення частин мови у школі потребує методично продуманої роботи над попередженням та виправленням типових помилок учнів у роботі з морфологічним матеріалом.

До основних завдань учителя в процесі формування в учня текстотворчих умінь доцільно, крім того, віднести й такі завдання:

1) виробити чітке уявлення про систему морфологічних груп слів, про синтаксичну функцію слів у словосполученні і реченні;

2) ознайомити учнів зі складом частин мови, поділом їх на самостійні і службові, виділенням в особливу частину мови вигуків;

3) забезпечити усвідомлення учнями форм словозміни, якою характеризуються частини мови, навчити правильно використовувати ці форми для побудови словосполучень і речень;

4) ознайомити зі словотворенням частин мови;

5) виробити здатність до формування граматичних понять.

Особливу увагу потребує конкретизація останнього завдання. Так, учені-методисти (М. Вашуленко, С. Дорошенко) визначають чотири етапи процесу формування граматичних понять. Перший етап передбачає аналіз мовного матеріалу задля виокремлення істотних ознак поняття. Виконанням таких операцій, як аналіз і синтез, учні абстрагуються від лексичного значення слів і виділяють граматичні ознаки, типові для даного мовного явища. Другий етап формування граматичних понять полягає в узагальненні істотних ознак, установленні зв'язків між ними та в уведенні терміна, засвоєння якого полегшує оперування граматичним поняттям. Своєчасне ознайомлення учнів з терміном сприяє швидкому виокремленню, уточненню та глибокому засвоєнню поняття. Третій етап пов'язується з уточненням суті ознак поняття і зв'язків між ними. Четвертий етап формування граматичного поняття полягає в конкретизації поняття завдяки виконанню вправ, які вимагають практичного застосування одержаних знань.

Л. Скуратівський зауважує: «На початку вивчення морфології необхідно аби учні вивели і сформулювали основні ознаки поняття «частина мови»: загальне значення, граматичні ознаки, синтаксичну роль, що дасть змогу використовувати їх як план дослідження більш конкретних

понять – іменника, прикметника та інших самостійних частин мови. Тобто кожна частина мови вивчатиметься не як абсолютно нове поняття, а розглядатиметься як частковий вияв більш загального. Тим самим будуть забезпечуватися системність, міцність знань школярів» [11, с. 88].

Опрацювання морфології на основі формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО, забезпечує виконання таких важливих завдань:

– ознайомлення учнів зі стилістичним використанням морфологічних одиниць;

– формування умінь і навичок зв'язного мовлення.

У цьому сенсі, провідними підходами на сучасному етапі шкільної освіти є передусім такі: комунікативно-діяльнісний, функціонально-стилістичний, соціокультурний, компетентнісний. Упровадження окреслених підходів можливе за умови навчання мови на текстовій основі. Саме текст дає змогу репрезентувати різноманітні ознаки мови як системи, забезпечує більш ефективно засвоєння мовних явищ, уможлиблює усвідомлення будь-яких відтінків лексичних і граматичних значень слів, словоформ, конструкцій, стилістичних особливостей використання. Лінгвістичного обґрунтування вимагає вибір методичних засобів навчання – методів опрацювання навчального матеріалу, способу організації навчальної роботи. При цьому необхідно враховувати три основні чинники:

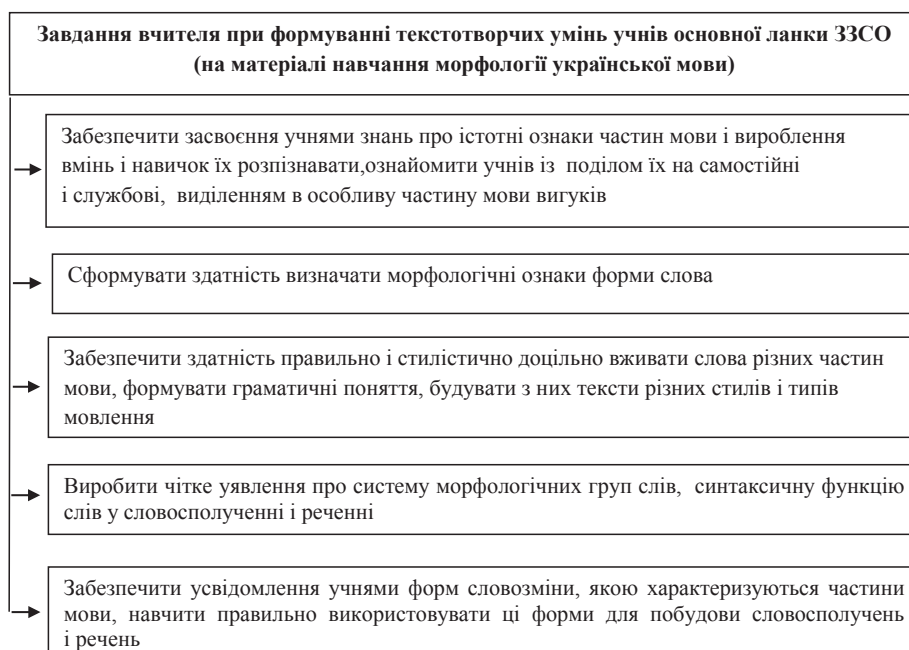
1) характер навчального матеріалу з морфології;

2) рівень мовного розвитку школярів;

3) особливості мовного середовища, його розвивальний потенціал.

Нами зроблено спробу узагальнити окреслені вище завдання та представити їх в графічному вигляді (рис. 1.1).

На нашу думку, окреслені на рисунку 1.1. завдання, найбільш доцільні та можуть бути використані в якості головних орієнтирів при побудові

Рис. 1.1. Завдання вчителя при формуванні текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО (на матеріалі навчання морфології української мови)

методичного забезпечення процесу формування текстотворчих умінь.

Як зазначалось вище, в основі лінгводидактичного підходу також доцільно зосередити принципи, за якими повинен здійснюватись процес формування текстотворчих умінь.

Такі принципи є своєрідними правилами навчальної діяльності вчителя, шляхами взаємодії вчителя і учнів, це вихідні положення, на яких ґрунтується зміст навчання, використання методів і прийомів, побудови системи вправ, підготовки і проведення уроків української мови.

Дослідники розрізняють загальнодидактичні і специфічні принципи навчання. Серед традиційних загальнодидактичних принципів виокремлюють науковість, систематичність і послідовність, наступність і перспективність, зв'язок теорії з практикою, наочність, свідомість, доступність викладу. До сучасних загальнодидактичних принципів зараховують гуманізацію, гуманітаризацію, співтворчість і співробітництво, розвивальний характер навчання, індивідуалізацію, диференціацію, оптимізацію і т. ін.

К. Плиско, визначаючи лінгводидактичні основи навчання морфології української мови на су-

часному етапі розвитку освіти, підкреслює, що система принципів навчання мови доповнилась наступними принципами: комунікативно-діяльнісний, проблемно-пошуковий, культурологічний та ін. [13]. На думку І.Р. Гальперіна, С.О. Карамана, А.К. Маркової [5; 6; 7], методика вивчення частин мови ґрунтується на специфічних принципах, що усталилися в сучасній лінгводидактиці:

- вивчення частин мови у зв'язку з фонетикою, лексикою та іншими розділами;
- вивчення частин мови на синтаксичній основі;
- вивчення системи відмінювання частин мови і словотвору у зв'язку з орфографією;
- вивчення частин мови в поєднанні з розвитком мовлення.

Саме задля досягнення перелічених цілей й формуються принципи здійснення практичної діяльності вчителя в контексті формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови.

Окремого напрямку дослідження потребує уточнення прийомів та методів, за допомогою яких учитель чинить вплив на учня.

Так, наприклад, Н. Бородіна вважає, що лінгводидактичний аналіз формування текстотвор-

Рис. 1.2. Методи та прийоми формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови на основі лінгводидактичного аналізу

чих умінь учнів основної ланки ЗЗСО визначає вибір специфічних прийомів навчання. Найбільш ефективними, на її думку, є: морфологічний розбір (повний або частковий, усний або письмовий), розмежування аналогічних слів, постановка слова в потрібній формі, що належать до різних частин мови; зіставлення граматичних форм; заміна одних форм іншими; спостереження над функціонуванням паралельних морфологічних форм; складання словосполучень і речень з певними формами слів; алгоритмізація і т. ін. [3]. Вдумливого підходу потребує застосування на уроках мовних ілюстрацій, дидактичного матеріалу вправ. Крім вимог до змісту, він повинен задовольняти і вимоги суто лінгвістичні. Добираючи вправи, треба дбати, щоб їх виконання допомагало практично осмислити теоретичний матеріал, зробити його надбанням мовного досвіду кожного учня, забезпечувало формування текстотворчих умінь. Системні знання про лінгвістичну природу частин мови, функціональну роль у мовленні сприятимуть мовленнєвому розвитку школярів, формуванню мовної і мовленнєвої компетенції учнів. Вивчення морфології за допомогою даних прийомів сприяє формуванню мовних, мовленнєвих та комунікативних умінь і навичок учнів, знайомить школярів із морфологічними нормами сучасної української літературної мови, вчить їх

правильно утворювати та вживати слова різних частин мови та їх форми, активізує навички словотворення. Крім того, засвоєння морфологічних понять та явищ розвиває текстотворчі уміння учнів основної ланки ЗЗСО, що в подальшому готує їх до складання зовнішнього незалежного оцінювання та написання творчих завдань.

На сьогодні пріоритетними залишаються інноваційні методи формування текстотворчих вмінь (інтерактивні, проектні, комунікаційно-інформаційні, імітувальні (рольові і ділові ігри) та ін.). Окремо слід назвати метод моделювання мовленнєвого висловлювання, що передбачає імітацію умов природного спілкування. Даний метод реалізується через низку прийомів:

- 1) комунікативні ситуації, спрямовані на формування поняття про екстралінгвістичну основу міркувань (на основі моделі акту текстового спілкування);
- 2) проблемно-оцінні ситуації, що розвивають вміння розв'язувати різні проблеми і формують оцінні вміння школярів;
- 3) дискусійні ситуації, які виробляють уміння толерантно, коректно обстоювати свої думки, дозволяють навчити повазі до міркувань опонента;
- 4) ігрові ситуації, котрі наближають учнів основної ланки ЗЗСО до умов реального спілкування, дозволяють не тільки розв'язувати кон-

Рис. 1.3. Лінгводидактичний аналіз формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО у навчанні морфології української мови

кретні дидактичні завдання, але й за допомогою рольового перевтілення оволодівати певними моделями поведінки у різних життєвих ситуаціях.

З урахуванням наведених вище міркувань можна надати узагальнену схему методів та прийомів, що виступають підґрунтям лінгводидактичного аналізу формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови (рис. 1.2).

Наведені на рисунку 1.2. методи та прийоми, на нашу думку, є найбільш доцільними для використання з позиції впливу на якість формування текстотворчих компетентностей, а зазначений перелік може вважатися вичерпним. З урахуванням зазначеного вище можна надати графічне зображення лінгводидактичного аналізу формування текстот-

ворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО в процесі навчання морфології української мови (рис. 1.3).

Висновки і пропозиції. З урахуванням зазначеного можна зробити ґрунтовний висновок, що вивчення учнями основної ланки ЗЗСО механізмів текстотворення сприятиме усвідомленню ними того, що побудова й функціонування тексту відбувається за певними законами, які можуть і мають опановуватися. І в цьому важливу роль відіграє лінгводидактичний аналіз формування текстотворчих умінь учнів основної ланки ЗЗСО.

У подальшому планується дослідити проблему формування текстотворчих умінь у змісті навчання морфології української мови та стан сформованості текстотворчих умінь в учнів основної ланки ЗЗСО (на матеріалі морфології).

Список літератури:

1. Божко О.П. Текстотвірні вміння й навички як основа формування текстотвірної компетентності учнів [Електронний ресурс] / О.П. Божко. – Режим доступу: http://imidg.ucoz.ua/elgurnal/vyp21/4/bozhko_tezi-zaporizhzhja.pdf.
2. Бондаренко М. Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності учнів на уроках світової літератури / Маргарита Бондаренко // Всесвітня література у сучасній школі. – 2012. – № 4(375). – С. 12-14.
3. Бородіна Н. Технологізація розвитку мовної особистості учнів засобами морфології української мови // Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського // Педагогічні науки : [зб. наук. праць]. – 2016. – № 4(55). – С. 17-21.
4. Витошко М. Комплексний аналіз художественного текста як способ формування текстової компетентності у студентів філологічних спеціальностей вузів / М. Витошко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2011. – № 4(2). – С. 139-143.
5. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / И.Р. Гальперин. – М.: Наука, 1981. – 139 с.
6. Караман С.О. Методика навчання української мови в гімназії: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти / Станіслав Олександрович Караман. – К.: Ленвіт, 2000. – 272 с.
7. Маркова А.К. Психология усвоения языка как средства общения / А.К. Маркова. – М.: Педагогика, 1974. – 240 с.
8. Методика навчання української мови в середніх освітніх закладах / за ред. М.І. Пентилюк. – К.: Ленвіт, 2009. – 400 с. № 4(55), грудень 2016.
9. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів: Українська мова: Українська література. 5-9 класи. – К.: Освіта, 2013. – 160 с.
10. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2011. – 844 с. Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання (5-9 класи) : Програма [Електронний ресурс] / Укладачі : Г.Т. Шелехова, М.І. Пентилюк, В.І. Новосолова. – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/navchalniprogramy.html>.
11. Скуратівський Л.В. Пізнавальні завдання з української мови : [посібник для вчителя] / Л.В. Скуратівський. – К.: Радянська школа, 1987. – 144 с.
12. Хуторской А.В. Методика личностно-ориентированного обучения. Как обучать всех по-разному?: Пособие для учителя / А.В. Хуторской. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕС, 2005. – 383 с.
13. Плиско К.М. Лінгводидактичні основи навчання української мови в середніх закладах освіти / К.М. Плиско // Педагогічні науки : [зб. наук. праць]. – Херсон: Видавництво ХДПУ, 2002. – Вип. 31. – С. 34-37.
14. Кавицька Т.І. Система вправ для формування текстотворчої компетенції у письмовому перекладі на іноземну мову / Т.І. Кавицька // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. – Вип. 92. – Серія: Педагогічні науки : Збірник. – Чернігів: ЧДПУ, 2011. – С. 112-125.

Ермак Н.В.

Бердянський державний педагогічний університет

ФОРМИРОВАНИЕ ТЕКСТОБРАЗУЮЩИХ УМЕНИЙ УЧАЩИХСЯ 5-8 КЛАССОВ НА ПРИМЕРЕ ЛИНГВОДИДАКТИЧЕСКОГО АНАЛИЗА

Аннотация

В статье исследовано формирование текстообразующих умений учащихся ЗОСО основного звена на основе лингводидактического анализа, определены концептуальные основы украинской лингводидактики, представлен анализ развития методических основ формирования текстообразующих умений учащихся 5-8 классов в процессе обучения морфологии украинского языка, что имеет четкую ориентацию на компетентностный подход как на объективное требование современности. Сделана попытка обобщить задачи учителя при формировании текстообразующих умений учащихся 5-8 классов в процессе обучения морфологии украинского языка, а также схемы методов и приемов, выступающих основой лингводидактического анализа формированию текстообразующих умений учащихся основного звена ЗОСО в процессе обучения морфологии украинского языка.

Ключевые слова: лингводидактика, текстообразующие умения, принципы обучения языку, текстообразующие компетентности, методы и приемы формирования текстообразующих умений учащихся основного звена.

Yermak N.V.

Berdyansk State Pedagogical University

FORMATION OF THE TEXT-FORMING SKILLS OF STUDENTS OF 5-8 CLASSES ON THE EXAMPLE OF LINGUISTIC DIAGNOSTIC ANALYSIS

Summary

The article explores the formation of text-forming skills of the students of the first-level 5-8 classes on the basis of linguodidactical analysis, defines the conceptual foundations of Ukrainian linguodidactics, presents an analysis of the development of methodological foundations for the formation of text-forming skills of students of grades 5-8 in the process of teaching the morphology of the Ukrainian language, which has a clear focus on the competence approach objective requirements of modernity. An attempt is made to generalize the tasks of the teacher in the formation of text-forming skills of pupils of grades 5-8 in the process of teaching the morphology of the Ukrainian language, as well as a scheme of methods and techniques that serve as the basis for linguodidactic analysis for the formation of text-forming skills of students of the main part in the process of learning the morphology of the Ukrainian language.

Keywords: linguodidactics, text-forming skills, principles of language teaching, text-forming competences, methods and methods of forming text-forming skills of students of the main link.